

Kjennelse i privat straffesak 21-077390PRI-TOSL/05

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- ERLAND FLANNUM FLATERUD, signert 01.07.2022 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

OSLO TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 1. juli 2022

Sak nr.: 21-077390PRI-TOSL/05

Dommer: Tingrettsdommer Erland Flaterud

Saken gjelder: Spørsmål om avvisning av subsidiær privat straffesak etter straffeprosessloven § 416

Eam Solar ASA

Advokat Tormod Tingstad,
Advokat Thomas Skjelbred,
Advokat Arnt Lauritz Kvitberg Angell

mot

Enovos Luxembourg S.A.

Advokat Espen Reidar Ostling

Ingen begrensinger i adgangen til offentlig gjengivelse

Dokumentet er signert digitalt av:

- ERLAND FLANNUM FLATERUD, 01.07.2022

Forseglet av

Posten Norge

KJENNELSE

Avgjørelsen gjelder spørsmål om avvisning av privat straffesak i medhold av straffeprosessloven § 416.

1. Sakens bakgrunn

Saken er en såkalt subsidiær privat straffesak etter straffeprosessloven § 402 tredje ledd, slik bestemmelsen lød før den ble opphevet med virkning fra 1. juli 2022.

EAM Solar ASA («EAM») anmeldte den 10. desember 2019 det sveitsiske selskapet Avelar Energy Ltd. og det luxemburgske selskapet Enovos Luxembourg S.A. («Enovos») til norsk Økokrim for grovt bedrageri.

Den 25. mai 2021 besluttet Økokrim å henlegge saken. EAM valgte da å reise privat straffesak mot den ene anmeldte, Enovos, ved stevning til Oslo tingrett datert 28. mai 2021.

I stevningen påstås det at Enovos har begått overtredelse av:

«Straffeloven (1902) § 270, jf. § 271, jf. § 48 a)

for med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning å ha fremkalt, styrket eller utnyttet en villfarelse og derved rettstridig forledet noen til å gjøre noe som voldt tap eller fare for tap. Bedrageriet er grovt fordi det særlig legges vekt på at det har hatt tilfølge en betydelig økonomisk skade.

Når noen har handlet på vegne av et foretak kan foretaket straffes.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

I perioden fra 4. november 2013 til 11. oktober 2014 i Luxemburg forhandlet noen på vegne av Enovos om å inngå en avtale om salg av 100 % av egenkapitalen og overdragelse av gjeldsforpliktelser i åtte datterselskaper av Enovos ("Aksjeavtalen").

Datterselskapene, som på dette tidspunkt var eid via Luxembourg-selskapet Aveleos S.A. hvor Enovos er hovedaksjonær, eide solkraftverk med rett til subsidier i Italia. Gyldig rett til subsidier var det økonomiske og juridiske grunnlaget for Aksjeavtalen.

Kort tid etter avtaleinngåelse og overføring av kontanter fra Norge mistet 27 av 31 solkraftverk sin rett på subsidier på grunn av forhold begått i tiden før kontraktinngåelsen. Bortfallet av rett til subsidier medførte at datterselskapene ble verdiløse.

Dokumenter som bekreftet at kraftverkene hadde lovlig rett på subsidier med grunnlag i gyldige ferdigstillelsesdokumenter, og dokumenter som bekreftet at solcellepanelene på kraftverkene var sertifisert ble fremlagt for EAM som beslutningsgrunnlag under kontraktsforhandlingene.

Til tross for at noen som forhandlet på vegne av Enovos hadde kunnskap om at kraftverkene rett til subsidier bygget på forfalskede og/eller uriktige ferdigstillelsesdokumenter, og/eller forfalskede dokumenter som bekreftet at solcellepanelene på kraftverkene var laget i EU, og/eller at italiensk politi hadde innledet etterforskning om mulige straffbare forhold forbundet med dette, ble dette fortiet ovenfor EAM i kontraktsforhandlingene, og senest ved inngåelse av «Standstill-avtale» 11. oktober 2014.

Handlingen medførte et direkte inntektstap for EAM Solar ASA i størrelsesordenen EUR 250 millioner, og et bokført regnskapsmessig tap i perioden 2014 til 2020 på ca. NOK 1 milliard. Bedrageriet må, blant annet av denne grunn, anses som grovt.»

Nærmere om partene og andre sentrale aktører

EAM er et børsnotert norsk investeringsselskap etablert i Oslo i 2011. Ved etableringen var selskapets formål å eie solkraftverk i operativ drift med etablerte langsiktige avtaler for salg av elektrisitet i Europa. EAM ble notert på Oslo Børs i mars 2013. I perioden fra april 2011 til januar 2014 hentet selskapet inn ca. 450 millioner kroner i egenkapital fra i hovedsak norske investorer, herunder 220 millioner kroner i januar 2014 i forbindelse med inngåelsen av aksjekjøpsavtalen som det påstått straffbare forholdet i vår sak springer ut av. Teknisk og administrative drift av EAMs solkraftverk er utført av det nærstående norske selskapet Energeia AS i Oslo, med kontorer og ansatte i Italia.

EAM Solar Italy Holding S.r. («EAM Italy») er et heleid datterselskap av EAM, hjemmehørende i Italia.

Saksøkte, Enovos, er en del av Encevo-gruppen, et luxemburgsk energikonsern, der største indirekte eier er den luxemburgske stat. Encevo-gruppen eier og har operativ aktivitet innenfor hele verdikjeden for produksjon, overføring og salg av energi, i hovedsak elektrisitet. I 2013 hadde Enovos-gruppen ca. 1 300 ansatte og en total balanse på ca. 2,5 milliarder euro. Enovos eier og driver, både teknisk og administrativt, elektrisitetsproduksjon fra solkraftverk, vindkraftverk, vannkraftverk, biomasse og gasskraftverk mm fra anlegg i Luxemburg, Tyskland, Belgia, Nederland og Italia.

Avelar Energy Ltd. – det andre selskapet EAM anmeldte til Økokrim - er et sveitsisk selskap som tidligere var indirekte kontrollert av russiske Viktor Vekselberg, gjennom Renovagruppen og Daltonwood Holdings Ltd. Vekselberg har helt siden den russiske invasjonen av Krim-halvøya figurert på ulike vestlige lands sanksjonslister på grunn av sine antatt tette forbindelser til det russiske lederskapet. Siden 2019 har Daltonwood Holdings Ltd hatt ny eier. Avelar Energy Ltd heter i dag Fenice Services AG, men er heretter likevel omtalt som «Avelar Energy».

Som det framgår er Enovos og Avelar Energy innbyrdes uavhengige aktører; de inngår ikke i samme konsern og har ikke felles eiere. De har imidlertid samarbeidet i solkraftverksektoren gjennom Aveleos S.A. ("Aveleos"), hjemmehørende i Luxembourg.

Aveleos er et fellesforetak – et såkalt «joint venture» - mellom Enovos og Avelar Energy og ble etablert i 2010. Eiernes formål med samarbeidet er uttrykt slik i joint venture-avtalen: *«to establish a joint venture company in order to jointly carry out business in the photovoltaic energy sector, and, more in particular, to acquire, develop operate and sell, photovoltaic parks ...»*, altså i korthet å samarbeide om kjøp, utvikling og salg av solkraftverk. Aveleos skulle operere i Italia, Frankrike, Spania og Hellas. For hele sektoren var det viktig å få kraftverkene godkjent under subsidieordninger forbundet med investeringer i fornybar energi, ved å oppnå såkalte «feed-in tariffs» («FIT»).

Aveleos hadde følgende styremedlemmene som fungerte fra etableringen i 2010 frem til transaksjonen med EAM ble sluttført i juli 2014:

Navn	Utpekt av	Rolle(r)	Tjenestetid i perioden 27. mai 2010 (Aveleos' stiftelsesdato) til juli 2014
Jean Lucius	Enovos	Styreleder	Hele
Michel Schaus	Enovos	Styremedlem	Hele
Peter Hamacher	Enovos	Styremedlem, adm. dir. 2	Styremedlem frem til 24. jan. 2014 Adm. dir. 2 fra 28.3.2013 – 31.12.2013
Igor Akhmerov	Avelar Energy	Styremedlem, adm. dir. 1	Hele
Marco Giorgi	Avelar Energy	Styremedlem	Hele
Martin Technau	Enovos	Styremedlem, adm. dir. 2	Styremedlem og adm. dir. 2 fra 29. januar 2014 (overtok for Peter Hamacher)

EAMs framstilling av hendelsesforløpet

Retten finner det hensiktsmessig å gjengi EAM sin framstilling av sakens bakgrunn slik den framkommer i stevningen (fra side 3 flg.):

«I perioden fra 4. november 2013 til 14. oktober 2014, forhandlet representanter for Enovos om inngåelse og gjennomføring av en avtale om overdragelse av egenkapital samt garantiforpliktelser for lån til tredjepart i åtte datterselskaper av Enovos (jf. aksjeloven (asl. § 1-3) til EAM («Aksjeavtalen»)).

Det økonomiske omfanget av Aksjeavtalen var EUR 114 millioner (ca. NOK 1 mrd.) bestående av ca. NOK 340 millioner som kontantbetaling for aksjekapital samt NOK 660 millioner i overdragelse av gjeld og garantiforpliktelser.

Det økonomiske og juridiske grunnlaget for Aksjeavtalen var at datterselskapene til Enovos eide solkraftverk, direkte og gjennom finansielle leasingavtaler, som var i drift med gyldige langsiktige avtaler for salg av elektrisitet fra solkraftverk til den italienske stat (subsidiene).

Enovos bygget solkraftverk i Italia i 2010 og 2011 med det formål å kvalifisere kraftverkene for retten til å inngå langsiktige subsidieavtaler for salg av elektrisitet fra solkraftverk til den italienske stat.

Subsidien bestod av en fast salgsspris i 20 år for all elektrisitet fra fornybare energikilder levert til den italienske stat ihht. EUs direktiv 2009/28/EC .

Enovos bygde, satt i drift og kvalifiserte for subsidier fra Italia på totalt 89 solkraftverk i 2010 og 2011.

78 av disse kraftverkene ble bygget med det spesifikke forretningsmessige formål at de skulle selges videre til tredjepart etter å ha oppnådd subsidiekontrakter. Aksjeavtalen omfattet 31 av de 78 solkraftverkene. På tidspunktet for inngåelsen av Aksjeavtalen hadde kraftverkene levert elektrisitet og mottatt subsidier løpende siden 2011.

Den 22. juli 2014, syv dager etter overdragelse av eierskap og gjeldsforpliktelser for 7 datterselskaper og 21 solkraftverk til EAM, samt kontantoverføring på ca. NOK 300 millioner fra Norge via Italia til bl.a. datterselskap av Enovos i Luxemburg, ble EAM gjort oppmerksom via media at 2 av 6 styremedlemmer involvert i de overførte datterselskapene var arrestert av italienske myndigheter den 20. juli 2014 med grunnlag i siktelse for bedrageri ifbm. søknader om subsidier til produksjon av fornybar energi.

I de påfølgende dagene konfiskerte politiet ca. NOK 75 millioner i kontanter fra bankkontoene til de 7 datterselskapene overført til EAM den 15. juli. Av dette var ca. NOK 35 millioner overført fra Norge til datterselskapene i Italia den 15. juli av EAM.

Det statlige italienske energiselskapet GSE, som juridisk kontraktsmotpart for betaling av subsidier, suspenderte den 25. juli 2014 alle betalinger til de berørte datterselskapene for levert elektrisitet. Det juridiske grunnlaget for suspensjon av subsidiebetalinger var siktelsen for subsidiebedrageri, noe som igjen medførte at grunnlaget for å utbetale subsidier bortfalt i sin helhet.

Subsidiekontraktene, som var det økonomiske og juridiske grunnlaget for Aksjeavtalen, ble terminert av GSE i oktober og november 2015. GSEs grunnlag for termineringsbeslutningene var at subsidiene var oppnådd gjennom bruk av forfalskede dokumenter, og at følgelig solkraftverkene ikke var kvalifisert for, eller hadde rett til å motta subsidier.

Termineringsbeslutningene ble anket og behandlet av en forvaltningsdomstol - Den administrative domstolen i Roma/Lazio («DADR»), som er kompetent myndighet for subsidieavtalene. DADR avgjorde i juni 2016 at vedtakene om å terminere subsidiene var korrekte og forvaltningsrettslig gyldige. Dommene ble rettskraftig i 2016.

[...]

Dommen var bl.a. basert på to tilståelsesdommer fra 2 av de i alt 9 tiltalte individene i straffesaken i Milano (nevnt ovenfor). Tilståelsesdommene var basert på at de tiltalte erkjente skyld for å ha bidratt til subsidiebedrageri i 2010 og 2011, ved å ha bidratt til produksjon av forfalsket dokumentasjon for verifikasjon av ferdigstilling av solkraftverk samt forfalsking av teknisk dokumentasjon som var nødvendig for å kvalifisere for å oppnå subsidier.

[...]

Påtalemyndigheten i Milano startet sin etterforskning av mulig bedrageri i datterselskapene til Enovos i 2012. Utferdigelse av tiltale og rettshøringer i saken startet i 2015. Så langt har straffesaken vært gjennom to rettsinstanser, og pågår fortsatt uten at det foreligger endelig rettskraftig dom. Det bemerkes her at det er ikke adgang til å straffe foretak etter italiensk rett, men kun enkeltindivider.

Ingen representanter for Enovos er imidlertid involvert i saken. Det bemerkes at herværende sak gjelder bedrageri mot EAM hvoretter ovennevnte straffesak i Italia er relevant for denne saken.

Konsekvensen av dommen i DADR i juni 2016 var etter dette at 17 av de 21 solkraftverkene som ble overført fra Enovos til EAM den 15. juli 2014 mistet rettighetene til å motta subsidier for levert elektrisitet, samt at kraftverkene og datterselskapene ble dømt til å tilbakebetale tidligere utbetalt subsidier tilbake til staten.

Det samlede direkte økonomiske tapet ved bortfall av subsidier for 17 av 21 solkraftverk utgjør ca. NOK 1,5 milliarder. I tillegg kommer et krav på ca. NOK 200 millioner fra italienske myndigheter rettet mot de berørte datterselskapene for tilbakebetaling av subsidier utbetalt i perioden fra 2011 – juni 2014.

Tap av fremtidige inntekter og krav om tilbakebetaling av tidligere utbetalt subsidier medførte at EAM i september 2016 ble tvunget til å sende de berørte

datterselskapene til skifteretten i Milano, med begjæring om oppbud. I tillegg står EAM i fare for å måtte dekke tredjeparts fordringer på datterselskapene som følge av overdragelse av garantiforpliktelser for lån i datterselskapene.

Det samlede tap av fremtidige inntekter direkte knyttet til Aksjeavtalen som følge av bedrageriet beløper seg med dette til ca. NOK 2,5 milliarder. Det reviderte akkumulerte regnskapsmessige tapet for EAM Solar ASA i perioden 2014 til 2020 beløper seg til ca. NOK 1 milliard.

Gjennom rettsprosessen i Italia, samt egne undersøkelser, har EAM avdekket at enkeltpersoner på vegne av Enovos var i besittelse av detaljert kunnskap om etterforskningen for subsidiebedrageri, som altså ble startet av påtalemyndigheten i Milano allerede i 2012, lang tid før kontraktsforhandlingene som ledet frem til den endelige Aksjeavtalen.

Datterselskapene involvert i Aksjeavtalen har ikke på noe tidspunkt etablert egen organisasjon med ansatte. Alle administrative eller tekniske tjenester i tilknytning til etablering og drift av datterselskap og kraftverk ble utført av ansatte i Enovos eller underleverandører til Enovos frem til tidspunkt for overdragelse.»

I stevningen la saksøker ned slik påstand:

- «1. Enovos S.A dømmes for overtredelse av strl. § 270, jfr § 271, jfr. strl. 48 a) til en bot på MNOK 20.
2. EAM Solar ASA tilkjennes sakens omkostninger.
3. EAM Solar ASA tilkjennes erstatning med MNOK 1 500.»

Saksøktes tilsva

Saksøkte inngav tilsva i saken 15. september 2021. Enovos reiste en rekke prosessuelle og materielle innsigelser både til det strafferettslige- og det sivile kravet til EAM. Enovos pekte på at «[d]et store bildet er at den private straffeforfølgningen fremstår som et middel for å fremme et sivilt krav som verken er underlagt norsk jurisdiksjon eller skal behandles etter norsk rett.» Videre understreket Enovos at verken Enovos eller noen som hadde handlet på Enovos' vegne har begått eller medvirket til å begå et bedrageri mot EAM. Det ble blant annet pekt på at et eventuelt ansvar for Enovos innebærer såkalt «ansvarsgjennombrudd», dvs. selskapsrettslig gjennomskjæring fordi Enovos ikke er part i transaksjonen det angivelige bedrageriet springer ut av. Videre pekte Enovos på en rekke forhold som saksøkte mente var framstilt feil i stevningen, herunder Aveleos' rettssubjektivitet og betydningen av at det var et joint venture-selskap som var part i transaksjonen, Enovos rolle i dette fellesforetaket med Avelar Energy og hva slags informasjon EAM mottok fra Aveleos før gjennomføring av avtalen.

Prinsipalt la Enovos ned påstand om at om at straffesaken avvises. Det ble anført at det ikke foreligger "fyldestgjørende grunn til privat påtale", jf. strpl. § 416. Det ble videre anført at det sivile kravet uansett må avvises fordi EAM allerede har reist søksmål i Luxemburg om det samme kravet, jf. Luganokonvensjonen art. 27. For det tilfellet at saken tillates fremmes, la Enovos ned påstand om frifinnelse.

Det ble avholdt saksforberedende møte i saken 23. og 24. april 2022. Rettsmøtet skulle vært avholdt 31. januar og 1. februar 2022, men måtte utsettes på grunn av sykdomsforfall. Under rettsmøtet hørte retten partsforklaringer, samt forklaringer fra fire vitner. Det ble ellers foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken. Under rettsmøtet frafalt saksøkers prosessfullmektiger det sivile kravet og sa seg enig i at det var litispending.

2. Partenes påstandsgrunnlag

2.1 Kort om saksøkers påstandsgrunnlag

EAM har utført en omfattende internasjonal privat etterforskning over flere år med profesjonelle etterforskningsressurser. Denne har frembrakt fellende bevismateriale for bedrageriet utført på vegne av Enovos. Saken handler altså om å få plassert strafferettslig skyld etter et omfattende investorbedrageri. Spørsmålet er ikke tidligere prøvd for noen rettsinstans, heller ikke i utlandet.

Påtalemyndigheten har nektet å etterkomme begjæringen om offentlig påtale. Utgangspunktet i straffeprosessloven § 416 er da at saken skal fremmes med mindre det foreligger grunn til avvisning. Momentene i § 416 skal tillegges særlig vekt. Det viktigste blant disse er om det er utsikt til at det kan føres bevis for at saksøkte er skyldig. Dette vilkåret er klart oppfylt. Saksøker viste til den omfattende dokumentasjonen som er innhentet og resultatene av etterforskningen ledet av Jonathan Benton i Intelligent Sanctuary Ltd., et britisk etterforskningsforetak.

Det er videre pekt på at det ikke er tvil om at det foreligger jurisdiksjon for norske domstoler i saken. Det er vist til reglene om straffelovens virkeområde i straffeloven (1902) § 12 andre ledd, jf. bestemmelsen om at den straffbare handlingen «*betraktes ... som foretatt også der hvor virkningen er inntrådt eller tilsiktet framkaldt*». Virkningen av bedrageriet overfor EAM har klart inntrådt i Norge. Det er videre vist til avgjørelsen i Rt-2003-1770.

EAM anfører videre at det er klart at Enovos som foretak kan straffes. EAM mener dette kan utledes av ordlyden i straffeloven § 48 a) - «*handler på vegne av et foretak*». Dette innebærer at formelle selskapsstrukturer neppe er avgjørende. Det er pekt på at avhengig av hva som klarlegges under en hovedforhandling med full bevisføring, framstår det som om retten vil kunne domfelle Enovos på tre ulike grunnlag: Saksøkte vil kunne domfelles fordi handlingene i realiteten har skjedd på vegne av Enovos, fordi handlingene har skjedd

som medvirkning eller fordi morselskapet kan holdes ansvarlig for datterselskapets handlinger.

Videre er det pekt på at Økokrims henleggelse ikke kan brukes som argument for at det ikke foreligger «fyldegjørende grunn». Det er velkjent at Økokrim kun har kapasitet til å behandle et fåtall straffesaker.

Saksøker har lagt ned slik påstand i det saksforberedende møtet:

Oslo tingrett fremmer saken etter straffeprosesslovens regler om private straffesaker.

2.2 Kort om saksøktes påstandsgrunnlag

Enovos var ikke selger i transaksjonen det anførte bedrageriet springer ut av. Tiltalen som EAM har utformet hviler på en forutsetning om at Enovos likevel kan holdes strafferettslig og sivilrettslig ansvarlig som aksjonær i Aveleos S.A. som er et joint venture med Avelar Energy. Videre pågår det fortsatt en straffesak i Italia og det er igangsatt etterforskning i Luxembourg. EAM forsøker å få til «parallellbehandling» for norske domstoler og det bør det ikke gis anledning til.

Prinsipalt hevder Enovos at norske domstoler mangler jurisdiksjon i saken, jf. straffeloven (1902) § 12. Det er pekt på at utgangspunktet etter straffeloven er at den får anvendelse for «handling som er foretatt» i Norge, jf. § 12 første ledd nr. 1. Andre ledd utvider anvendelsen av straffeloven til også å omfatte forhold som er begått i utlandet, men to kumulative vilkår må være oppfylt: Handlingen må for det første ha virkninger som er av betydning for straffbarheten, og for det andre må virkningen ha «inntrådt» eller være «tilsiktet framkaldt» i Norge. EAM har vist til Rt-2003-1770, men vår sak har vesentlig svakere tilknytning til Norge. Det er blant annet pekt på at det var EAM Italy – og ikke det norske morselskapet EAM – som var kjøper (i betydningen rettighetshaver) til solkraftverkene i Italia. Derfor er det EAM Italy som er den direkte fornærmede ved det påståtte bedrageriet. Det er også framhevet at Aveleos ikke rettet markedsføringen sin særskilt mot det norske markedet, men at det derimot var EAM som søkte seg mot det italienske markedet.

Enovos anfører videre at det ikke foreligger «fyldegjørende grunn til privat påtale» etter straffeprosessloven § 416. Bestemmelsen gir retten en vid skjønnsmessig adgang til å avvise private straffesaker. Terskelen for å avvise private straffesaker er også lav.

Enovos har anført at hensynet til det offentlige ikke tilsier at saken fremmes. Det finnes ikke regler om litispensens ved pågående straffeforfølgning i utlandet, men en slik omstendighet bør vektlegges ved vurderingen av om forholdet skal behandles i Norge. Den private straffesaksordningen er dessuten besluttet avvirket. Hensynet til EAM tilsier heller ikke at saken bør tillates fremmet i Norge. EAM har mulighet til å forfølge den i utlandet og har gjort det ved å anmelde saken i både Italia og i Luxembourg.

Enovos har også framhevet at manglende utsikter til at saken kan føre fram, med styrke taler for at saken bør avvises. Det er også pekt på at beviskravet er som i ordinære straffesaker og at EAM har tvilsrisikoen.

Enovos bestrider også at vilkårene for foretaksstraff er oppfylt. De påstått straffbare forholdene knytter seg til Aveleos og er heller ikke gjort på vegne av Enovos. Joint ventures organisert som aksjeselskap er selvstendige foretak. Det er heller ikke adgang til identifikasjon mellom mor- og datterselskap når begge må regnes som selvstendige foretak. Slik fellesforetaket mellom Enovos og Avelar Energy var organisert i dette tilfellet, er det dessuten tvilsomt om det er naturlig å anse Enovos som morselskapet til Aveleos. Dette er uansett ikke av avgjørende betydning.

Endelig bestrider Enovos at selskapet har gjort seg skyldig i grovt bedrageri. Det anføres blant annet at det ikke er presentert bevis for at noen av de Enovos-utpekte styremedlemmene hadde den kunnskapen EAM tillegger dem.

Saksøkte har lagt ned slik påstand i det saksforberedende møtet:

Prinsipalt:

1. *Saken avvises.*
2. *Enovos Luxembourg S.A. tilkjennes sakskostnader.*

Subsidiært:

1. *Erstatningskravet avvises.*
2. *Enovos Luxembourg S.A. tilkjennes sakskostnader.*

3. Rettens vurdering

3.1 Oppsummering

Retten har kommet til at det ikke foreligger fyldestgjørende grunn til privat påtale. Saken blir derfor avvist.

Retten beskriver de rettslige utgangspunktene for avgjørelsen i punkt 3.2. Den konkrete vurderingen er foretatt i punkt 3.3. I punkt 3.4 tar retten stilling til saksomkostningene.

3.2 Rettslige utgangspunkt

I Norge påtales lovovertridelser av det offentlige ved påtalemyndigheten. Private straffesaker har vært et unntak fra dette utgangspunktet. Lovgiver har imidlertid besluttet å avvikle ordningen med private straffesaker. Dette skjedde ved lovendring av 18. juni 2021 nr. 122 som trer i kraft 1. juli 2022. Private straffesaker som innkom domstolene før 1. juli 2022, skal likevel behandles i tråd med reglene i straffeprosessloven kapittel 28 slik det lød før opphevelsen. Dette følger av ikrafttredelsesvedtaket punkt 2, jf. kgl.res. 8 april 2022 nr. 570.

Vår sak er en såkalt subsidiært privat straffesak. EAM anmeldte Enovos og Avelar Energy til Økokrim den 10. desember 2019, men Økokrim besluttet å henlegge forholdet etter straffeprosessloven § 224 første ledd den 25. mai 2021. Påtalemyndighetens begrunnelse for å henlegge anmeldelsen fremgår nedenfor. Stevningen i saken ble inngitt allerede 28. mai 2021. Saken er derfor reist innen lovens frist, jf. straffeprosessloven § 405 første punktum, jf. § 403 andre ledd.

Forhistorien til straffeprosessloven kapittel 28 danner et viktig bakteppe for rettens vurdering. Allerede lenge før vedtagelsen av straffeprosessloven av 1981 gikk flertallet i Straffeprosesslovkomiteen inn for å avskaffe ordningen med subsidiært private straffesaker. Flertallet viste blant annet til at slike saker representerer «en belastning både for saksøkeren og for saksøkte og medfører bryderi og omkostninger for det offentlige». Mindretallet gikk imidlertid inn for å opprettholde ordningen og la «særlig vekt på den betydning adgangen til å reise subsidiært privat straffesak kan ha for tilliten til straffetrettspleien». Mindretallet understreket likevel at ordningen måtte begrenses for å unngå de ulemper som kan knytte seg til ordningen. Retten viser til Straffeprosesslovkomiteens innstilling, NUT 1969:3 side 119 til 120.

Mindretallets syn slo igjennom og straffeprosessloven § 416 første og andre ledd fikk slik ordlyd:

Dersom retten etter at rettsmøte under saksforberedelsen er holdt i sak som nevnt i § 402 første ledd nr. 3, finner at det ikke er fyldestgjørende grunn til privat påtale, skal den avvise saken.

Ved avgjørelsen skal retten særlig legge vekt på utsikten til at det kan føres bevis for at saksøkte er skyldig, den interesse saksøkeren og det offentlige har i forfølgningen, og den skade saksøkte kan bli påført ved rettergangen selv om han blir frifunnet.

Oppregningen i § 416 andre ledd er ikke uttømmende. Retten viser blant annet til avgjørelsen i Rt-1993-906 hvor Høyesterett uttalte følgende (på side 908):

Denne [straffeprosessloven § 416] gir en vidtgående adgang til å avvise en subsidiært privat straffesak når retten finner at det ikke er fyldestgjørende grunn til privat påtale.

I Erik Keiserud mfl., Straffeprosessloven. Lovkommentar, § 416, Juridika, (bekreftet à jour per 1. juli 2021) er det blant annet uttalt i note 2:

I subsidiært private straffesaker er det en skjønnsmessig adgang for retten å avvise saken etter en avveining av hensiktsmessigheten av å reise sak.

I note 4 heter det:

Vurderingstemaet er etter første ledd hvorvidt det er «fyldestgjørende grunn» til privat påtale. I annet ledd angis retningslinjer for hvilke momenter som er spesielt tungtveiende ved avveiningen. Det fremgår at retten vil måtte foreta en ganske bred avveining av de motstridende interesser knyttet til et søksmål, jf. Rt. 1993 s. 906. Oppregningen er ikke uttømmende.

I subsidiært private straffesaker er det altså en skjønnsmessig adgang for retten å avvise saken etter en avveining av hensiktsmessigheten av å reise sak.

Retten viser videre til at beviskravene i private straffesaker er de samme som i straffesaker som reises ved vanlig tiltale fra påtalemyndighetene. Det må foreligge tilstrekkelig grunnlag for å kunne straffedømme Enovos, og for å avsi fellende dom kan det heller ikke foreligge fornuftig og forstandig tvil knyttet til spørsmålet om skyld. Det er EAM som må føre bevis for skyld, og som har tvilsrisikoen.

Avslutningsvis under dette punktet finner retten grunn til å framheve noen av departementets vurderinger fra Prop. 146 L (2020-2021) Endringer i straffeprosessloven mv., forarbeidet til lovvedtaket som avvirket ordningen. Fra nederst på side 151 flg. står det følgende:

«... Etter departementets syn bør ansvaret for strafforfølgning utelukkende forvaltes av staten. Å anklage noen med påstand om straff – et av samfunnets mest inngripende tiltak – bør være forbeholdt en uavhengig instans som styres etter objektive kriterier. Det hører ikke til en retts sikker og tillitvekkende prosess at den enkelte borger skal kunne iverksette et slik maktapparat. Påtalemyndigheten er best egnet til å vurdere om det er tilstrekkelig faktisk og rettslig grunnlag for å reise straffesak. Etter departementets syn fremstår det som nokså klart at norsk straffeprosess ikke blir mindre tillitvekkende ved å avskaffe en slik ordning.

Kontrollhensyn har vært anført til støtte for ordningen med private straffesaker. Departementet konstaterte imidlertid allerede i Ot.prp.nr.35 (1978–1979) punkt III B 5 side 86 at behovet for et korrektiv antagelig var beskjedent. Praksis har senere vist at kontrollbehovet ikke er stort. Domstolene behandler nå et fåtall slike saker årlig. Fra 2015 til 2019 varierte det totale antallet innkomne private straffesaker i tingrettene fra mellom 15 til 45 saker årlig. Domstoladministrasjonen har opplyst at hoveddelen av sakene ble enten avvist eller avsluttet på annen måte, kun i underkant av åtte prosent ble avsluttet ved dom. I lagmannsrettene var det totalt elleve saker som inngikk i perioden 2015 til og med 2019. Høringsrunden har også styrket inntrykket av at det praktiske og rettssikkerhetsmessige behovet for private straffesaker i dag er svært lite.

Departementet utelukker ikke muligheten for feilvurderinger hos påtalemyndigheten, men etter departementets syn bør behovet for kontroll av saksbehandlingen ivaretas gjennom andre mekanismer. I likhet med utvalget mener departementet at fornærmedes rettmessige interesse i å få fremsatt sitt syn på påtalespørsmålet er tilstrekkelig ivaretatt ved adgangen til å klage over påtalevedtak etter straffeprosessloven § 59 a. Videre kan påtalemyndighetens saksbehandling klages inn for Sivilombudsmannen. For så vidt gjelder et erstatningskrav, er fornærmedes interesse ivaretatt gjennom adgangen til å reise sivil sak etter tvisteloven.

Departementet kan ikke se at å oppheve adgangen til å reise privat straffesak griper inn i og begrenser fornærmedes rettigheter i norsk straffeprosess på en uheldig måte. Ordningen er utdatert og ikke i tråd med de alminnelige og grunnleggende utgangspunkter i straffeprosessen. Å anføre at ordningens eksistens i seg selv skulle medføre at påtalemyndigheten gjør en mer samvittighetsfull jobb, er det etter departementets syn ikke grunnlag for.»

3.3 Konkret vurdering

Retten går så over til å foreta vurderingen etter § 416 andre ledd.

Utsikten til at det kan føres bevis for at saksøkte er skyldig

Ved denne vurderingen må retten ta utgangspunkt i det strafferettslige beviskravet som også gjelder for private straffesaker, jf. det som er sagt over og for eksempel LE-2016-48395 hvor det fremgår:

«Lagmannsretten viser til at beviskravet i private straffesaker er det samme som i offentlige. Det er dessuten A som må føre bevis for skyld, og som har tvilsrisikoen»

I den aktuelle avgjørelsen sluttet lagmannsretten seg til tingrettenes konkrete vurdering hvor det sto:

«Etter en helhetsvurdering basert på prinsippet om at rimelig tvil skal komme saksøkte til gode, finner retten at bevisene ikke vil holde til å finne saksøkte skyldig.»

Det skal foretas en konkret vurdering av utsikten til at bevisene holder til domfellelse etter det strafferettslige beviskravet, men etter rettens oppfatning ligger beviskravet ved denne konkrete vurderingen betydelig lavere enn beviskravet for å fastslå skyld. Retten bygger dette på ordlyden- «utsikt til» - samt det forhold at avgjørelsen treffes på et stadium av saken da det ikke er meningen at retten verken skal ha fullstendig innsikt i eller oversikt over bevisene i saken. Retten er likevel ikke enig med saksøker i at beviskravet i denne sammenheng ligger et sted mellom «rimelig grunn» som i straffeprosessloven § 224 (om når etterforskning skal iverksettes) og alminnelig sannsynlighetsovervekt. Retten legger til grunn at «utsikt til» innebærer at det må være sannsynlighetsovervekt for at bevisene kan føre til domfellelse, fordi uttrykket ikke kan forstås løsrevet fra bevistemaet - «at det kan føres bevis for at saksøkte er skyldig». Terskelen for domfellelse er høy og vurderingen om det er forelegger «utsikt til» slik domfellelse vil nødvendigvis måtte reflektere det i noe

grad. Slik retten ser det, er det ikke holdepunkter for å anvende et beviskrav som er lempeligere enn sannsynlighetsovervekt; det måtte lovgiver i tilfelle ha uttrykt klarere enn ved ordene «utsikt til».

Konkret vurdering

Det springende punktet i «tiltalebeslutningen fra EAM er formulert slik:

«Til tross for at noen som forhandlet på vegne av Enovos hadde kunnskap om at kraftverkenes rett til subsidier bygget på forfalskede og/eller uriktige ferdigstillelsesdokumenter, og/eller forfalskede dokumenter som bekreftet at solcellepanelene på kraftverkene var laget i EU, og/eller at italiensk politi hadde innledet etterforskning om mulige straffbare forhold forbundet med dette, ble dette fortiet ovenfor EAM i kontraktsforhandlingene, og senest ved inngåelse av «Standstill-avtale» 11. oktober 2014.»

Hvilke bevis har så EAM for at personer som Enevos hadde utpekt til styret i Aveleos hadde denne kunnskapen og fortiet den overfor EAM i vinnings hensikt mv. ?

Slik retten forstår bevisene presentert i det saksforberedende møtet, finnes det ikke dokumenter som tilsier at denne informasjonen ble videreformidlet til Hamacher, Lucius eller Schaus i den aktuelle perioden, i hvert fall ikke i klartekst. Tiltalen bygger, slik retten forstår det, på en helhetsvurdering av det samlede bevisbildet.

Retten er enig med EAM i at teamet deres av rådgivere og innleide, profesjonelle etterforskningsressurser, har gjort et imponerende arbeid for å klarlegge faktum i saken, særlig ved å innhente, sammenstille og analysere en stor mengde skriftlig dokumentasjon. Etterforskerne har også møtt og intervjuet 23 vitner med kjennskap til saken. Jonathan Benton, lederen for Intelligent Sanctuary Ltd, bekreftet likevel under det saksforberedende møtet at det gjenstår en god del etterforskning, blant annet fordi Enovos-ansatte ikke har ønsket å snakke med etterforskerne til EAM. Dette er etter rettens oppfatning en stor svakhet ved undersøkelsene som er foretatt.

Retten er imidlertid også enig med Enovos i at styremedlemmene utpekt av Avelar i Aveleos ikke nødvendigvis hadde noe incentiv til å dele informasjon om negative omstendigheter vedrørende kraftverkene med medlemmene utpekt av Enovos. I denne sammenheng legger retten det følgende til grunn om Aveleos etter bevisførselen under det saksforberedende møtet:

Enovos sin eierandel i Aveleos var og er ca. 59 prosent, mens Avelar Energy eier de resterende ca. 41 prosentene. Styret i Aveleos består av fem personer, hvorav tre utpekes av Enovos, og to utpekes av Avelar Energy. For å sikre at styremedlemmene utpekt av både Avelar Energy og Enovos gis felles innflytelse over det felles foretaket, krever alle større selskapsbeslutninger et flertall bestående av minst fire styremedlemmer. Dette

framgår av selskapets vedtekter punkt 8.9. De ledende posisjonene i selskapet er delt ved at Enovos utpeker styreleder, mens Avelar Energy utpeker administrerende direktør.

Aveleos hadde ingen egne ansatte, også rollen som administrerende direktør var forbundet med et styreverv. For å oppnå målsetningen om å etablere, drifte og videreselge solkraftverk, skulle Aveleos engasjere Avelar Energys heleide datterselskap Avelar Management Ltd som tjenesteleverandør gjennom en såkalt «Framework Services Agreement». Avelar Management Ltd brukte flere underleverandører til dette; også disse var tilknyttet Avelar-strukturen og inkluderte

- AION Renewable S.p.A (tidligere Kerself, **AION**),
- Helios Technology SpA (**Helios**),
- SAEM ENERGIE ALTERNATIVE srl. (**SAEM**) og
- Ecoware S.p.A. (**Ecoware**).

På tidspunktet for etableringen av JV-samarbeidet mellom Enovos og Avelar Energy i februar 2010, hadde Avelar Energy nærmere 30 solkraftverk under oppføring eller utvikling. Samtlige av Aveleos' solkraftverkeiende selskaper ble kjøpt fra enten Avelar Energy eller datterselskaper av Avelar Energy. Også Enovos hadde kjøpt noen solkraftverk direkte av de samme Avelar-selskapene.

De åtte selskapene som var omfattet av transaksjonen med EAM var alle heleide datterselskaper av Aveleos. Disse var:

- i. Ens Solar One S.r.l. ("ENS1")
- ii. Energetic Source Solar Production S.r.l ("ESSP")
- iii. Energetic Source Green Investments S.r.l ("ESGI")
- iv. Aveleos Green Investments S.r.l. ("AGI")
- v. Energetic Source Green Power S.r.l ("ESGP")
- vi. Ens Solar Four S.r.l ("ENS4")
- vii. Energia Fotovoltaica 14 Soc. Agr. a r.l. ("ENFO14")
- viii. Energia Fotovoltaica 25 Soc. Agr. a r.l. ("ENFO25")

I tillegg eide Aveleos en rekke andre datterselskaper som eide solkraftverk, som ikke ble solgt til EAM.

Retten er på grunn av disse forholdene enig med saksøkte i at Enovos og Avelar Energy hadde helt ulike roller i fellesforetaket Aveleos. For Enovos var det snakk om en ren egenkapitalinvestering. For Avelar Energy innebar prosjektene derimot en kombinasjon av egenkapitalinvestering og tjenesteleveranser, via Avelar Management Ltd. og de andre datterselskapene som tilhørte Avelar-stukturen.

Søksmålet fra EAM framstår umiddelbart med en betydelig «slagside» når disse omstendighetene ikke kommuniseres klart og tydelig allerede i stevningen. Det framstår for retten som klart at faktum er langt mer nyansert enn det EAM har presentert. Nyansene gjør at de slutningene EAM har trukket av bevisene, framstår som usikre. Retten finner det derfor ikke sannsynliggjort at det er «utsikt til at det kan føres bevis for at saksøkte er skyldig» med det bevismaterialet som er presentert. I tillegg kommer at de påstått straffbare forholdene ligger åtte år tilbake i tid. Dette vanskeliggjør sakens opplysning. Det som ikke framgår av pålitelige, tidsnære, skriftlige bevis vil det være vanskelig å fastslå med tilstrekkelig grad av sikkerhet.

Retten tar ikke stilling til om norsk straffelov kommer til anvendelse på forholdet, ei heller om vilkårene for foretaksstraff er oppfylt eller om det forutsetter ansvarsgjennombrudd. Dette er ikke nødvendig for resultatet retten har kommet til. Retten finner likevel grunn til å nevne at svarene på disse spørsmålene ikke framstår som opplagte.

Den interesse saksøkeren og det offentlige har i forfølgningen

Retten forstår EAMs interesse i saken som et ønske om å få plassert skyld for et omfattende investorbedrageri. EAM er et børsnotert selskap og har framholdt at det kan ikke leve med at ansvarsforholdet ikke er rettslig avklart; de har behov for å få fastsatt at EAM ble bedratt av personer som handlet på vegne av Enovos. Virkningene av bedrageriet inntraff i Norge og rammet – slik EAM ser det – tilliten i det norske verdipapirmarkedet. EAM mener at selskapet og det offentlige har sammenfallende interesser i å få avklart ansvarsforholdet i saken.

Videre har EAM pekt på at spørsmålene saken nå reiser utelukkende er strafferettslige. EAM aksepterte i det saksforberedende møtet at erstatningskravet på anslagsvis 1,5 milliarder norske krone som ble fremmet i stevningen, er litispending fordi kravet allerede er fremmet i Luxembourg, jf. Luganokonvensjonen 2007 artikkel 27 som også gjelder som norsk rett, jf. tvisteloven § 4-8.

Basert på bevisbildet slik dette er presentert og det retten har lagt til grunn ovenfor i forbindelse med vurderingen av utsikten til at Enovos kan domfelles, mener retten at EAMs interesse i forfølgningen ikke kan tillegges avgjørende vekt.

Retten er dessuten ikke enig i at det offentlige har noen særlig interesse i forfølgningen.

I forarbeidene til straffeprosessloven, Ot.prp. nr. 35 (1978–1979) side 86, står det nærmere om departementets begrunnelse for å opprettholde adgangen til private straffesaker også der påtalemyndigheten har henlagt en sak:

«Ved en samlet vurdering er departementet kommet til at man bør beholde adgangen til subsidiær privat påtale. Man legger da større vekt på sakens prinsipielle side og på å opprettholde tilliten til strafferettspleien i størst mulig utstrekning, enn på det

praktiske behov for å ha et korrektiv til påtalemyndigheten, et behov som man for så vidt anser for nokså beskjedent»

Retten kan ikke se at det offentlige har noen interesse i forfølgning for å ivareta hensynet til å opprettholde tilliten til strafferettspleien.

Retten kan heller ikke se at hensynet til et fungerende verdipapirmarked eller tilliten til det samme tilsier at saken bør fremmes. Retten finner det ikke sannsynlig at verdipapirmarkedet i Norge vil påvirkes i nevneverdig grad av om denne saken fremmes eller ikke. Retten viser i denne sammenhengen til at tapet som har oppstått for EAM, er utslag av risikofaktorer beskrevet i prospektet selskapet utarbeidet til Oslo børs i januar 2014 etter reglene i verdipapirhandelloven for å innhente kapital fra norske investorer, se prospektet punkt 2 som omhandler «Risk Factors» (fra side 14 til 21), herunder punkt 2.2 «Risks related to the Acquisition».

Saksøker varslet i stevningen – med forbehold om ytterligere bevisførsel - at det ville være aktuelt å føre om lag 35 vitner under hovedforhandlingen. Av disse er 28 vitner hjemmehørende i andre land enn Norge, i hovedsak Luxembourg og Italia. Under det saksforberedende møtet ble det opplyst av saksøker at saken trolig vil kunne «spisses» og at en hovedforhandling trolig kan avvikles på noen få uker, og ikke pågå i måneder slik saksøkte hevder. Det er imidlertid klart at en rekke av de vitnene som saksøker gjerne vil høre, neppe vil møte frivillig i Oslo tingrett. Slik retten forstår saksøker, har eksempelvis vitner med tilknytning til Enovos så langt ikke ønsket å la seg intervju av etterforskerne saksøker har engasjert. Det er derfor aktuelt be retten om å bruke bevisopptak og sende rettsanmodninger til flere ulike jurisdiksjoner i utlandet for å sikre forklaringer. Etter rettens oppfatning er ikke ressursbruken som i tilfelle ville være nødvendig fra domstolens side proporsjonal med den interessen det offentlige har i forfølgningen.

Videre er retten av den oppfatning at den må kunne legge vekt på begrunnelsen for at påtalemyndigheten har henlagt saken. De to siste avsnittene i beslutningen om henleggelse fra Økokrim lyder slik:

Økokrim har vurdert anmeldelsen og har vært i løpende dialog med EAM Solar sine advokater i Norge. Særlig på bakgrunn av at det er pågående etterforskninger som er i igangsatt i utlandet, samt det faktum at potensielle gjerningsmenn oppholder seg i utlandet, har Økokrim kommet til at det fremstår mest hensiktsmessig å bidra i de pågående prosesser og derfor ikke åpne egen etterforskning i Norge. Økokrim stiller seg fortsatt positive til å bistå utenlandske myndigheter dersom vi mottar anmodning om dette.

På denne bakgrunn henlegges saken etter straffeprosesslovens § 224 første ledd, da det foreligger omstendigheter som ikke gir rimelig grunn til å åpne straffeforfølgning i Norge.

Som det framgår over framstår EAMs etterforskning som ufullstendig. Dette er ikke uvanlig, siden private rettssubjekter ikke rår over apparatet som ville stått til påtalemyndighetens disposisjon under en etterforskning ved politiet eller Økokrim. Retten viser i den forbindelse også til forarbeidene på side 86 hvor det står:

«Mot den subsidiært private påtalerett kan først og fremst innvendes at når påtalemyndigheten har henlagt en sak, fører privat straffesak som deretter reises, erfaringsmessig bare meget sjelden fram. ...

Som det framgår over er saken mot Enovos henlagt «særlig på bakgrunn av at det er pågående etterforskninger som er i igangsatt i utlandet, samt det faktum at potensielle gjerningsmenn oppholder seg i utlandet.» Under saksforberedelsen for retten har det ikke fremkommet noe forhold ved behandlingen hos Økokrim som tilsier at det foreligger noen offentlig interesse å forfølge saken gjennom privat straffesak som et korrektiv til påtalemyndighetens henleggelse. Saken er etter rettens oppfatning klart uegnet for privat straffeforfølgning slik den bevismessig ligger an. I tillegg har den også svært få berøringspunkter til Norge.

Den skade saksøkte kan bli påført ved rettergangen selv om han blir frifunnet.

EAM har pekt på at dette hensynet har begrenset relevans siden Enovos er et stort, internasjonalt selskap og ikke en privatperson. Enovos har på sin side trukket fram at det allerede pågår en rekke prosesser initiert av EAM og at denne private straffesaken bærer preg av å være en «omkamp». Enovos anfører at det er både tid- og ressurskrevende for selskapet å forsvare seg mot krav i en tredje jurisdiksjon. Det er også pekt på et krav om sikkerhetsstillelse for saksomkostninger – om retten setter sikkerhetsstillelse som vilkår for å fremme saken – uansett ikke fullt ut veier opp for skaden Enovos påføres ved rettergangen.

Retten har kommet til at også hensynet til skaden Enovos eventuelt påføres ved rettergangen selv om selskapet skulle frifinnes, taler mot at saken fremmes. Momentet er likevel ikke særlig tungtveiende. Næringsdrivende som opererer i internasjonale markeder er ikke ukjente med risikoen for å trekkes inn i rettergang i fremmede jurisdiksjoner. Enovos har imidlertid ingen tilknytning til Norge og det å skulle forsvare seg i en privat straffesak her, framstår som upåregnelig. Retten viser i denne sammenhengen også til uttalelsene i forarbeidene, jf. ovenfor, om at det for den saksøkte ofte vil føles som sjikane når det reises privat straffesak etter at påtalemyndigheten har henlagt saken.

Samlet vurdering

Etter en samlet vurdering har retten kommet til at det ikke er fyldestgjørende grunn til privat påtale. Saken skal da avvises.

Retten har ved avveiningen av momentene lagt vekt på at det er liten utsikt til at Enovos vil bli domfelt i saken. Retten har videre lagt stor vekt på at det offentlige ikke har noen interesse i den private forfølgningen og at påtalemyndigheten har henlagt saken utfra objektive kriterier om hvor den straffbare handlingen er begått og hvor gjerningspersonene befinner seg. Hensynet til partenes interesser tillegges mindre vekt.

3.4 Saksomkostninger

Enovos Luxembourg S.A. har krav på å få erstattet sine sakskostnader etter straffeprosessloven § 440 første ledd, jf. tvisteloven § 20-2. Det følger av tvisteloven § 20-2 første og andre ledd, jf. § 20-5 første ledd at en part har krav på full erstatning for sine sakskostnader hvis motpartens sak er avvist, så fremt kostnadene har vært rimelige og nødvendige. Retten kan ikke se at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta EAM Solar ASA fra sakskostnadsansvaret etter noen av unntaksreglene i tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Enovos Luxembourg S.A. har krevd saksomkostninger med til sammen 3 053 533 kroner, inkludert merverdiavgift. Det vesentligste av dette er salær; 2 928 791 kroner for 621 timer juridisk bistand med en gjennomsnittlig timesats på 3 773 kroner. Det resterende dreier seg om utlegg i form av utgifter til oversettelser (108 508 kroner), reise- og oppholdsutgifter (14 163 kroner), utlegg til kost/ taxi etc. (1 023 kroner), samt printutgifter (1 048 kroner).

EAM Solar ASA har ikke framlagt noen kostnadsoppgave. Den umiddelbare kommentaren fra saksøker ved avslutningen av rettsmøtet var at det ikke var innvendinger mot motpartens saksomkostningsoppgave gitt sakens kompleksitet. Det ble imidlertid deretter påpekt at saksøker mente saksøktes advokater hadde brukt et uforholdsmessig høyt antall timer på saken.

Retten anser kostnadene nødvendige og tar kravet til følge, jf. tvisteloven § 20-5. Selv om timeantallet fremstår noe høyt, mener retten at kostnadene må aksepteres som nødvendige og rimelige, både gitt sakens omfang og kompleksitet. Stevningen, og senere prosesskriv, samt sakens karakter ga foranledning til et omfattende tilsvare og forsvar for øvrig.

* * *

Avgjørelsen er avsagt betydelig senere enn retten indikerte ved avslutningen av det saksforberedende rettsmøtet. Dette skyldes i hovedsak stor arbeidsbyrde. Retten beklager ulempen forsinkelsen måtte ha medført for partene.

SLUTNING

1. Saken avvises.
2. EAM Solar ASA plikter å betale saksomkostninger til Enovos Luxembourg S.A. med 3 053 533 –tremillionerfemtittretusenfemhundreogtrettitre- kroner innen to uker fra kjennelsens forkynnelse.

Retten hevet

Erland Flaterud

